

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 1CoE/72/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6212206833
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 03. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Drahomíra Mikulajová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2013:6212206833.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici v exekučnej veci oprávneného: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, zast. Advocate, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 36 865 141, proti povinnému: P. G., L. XX.XX.XXXX, J. B. L. XXX/XX, XXX XX E. T., o vymoženie pohľadávky oprávneného vo výške XX,XX eura s príslušenstvom, vedenej súdnym exekútorom JUDr. Rudolfom Krutým, so sídlom Exekútorského úradu Záhradnícka 60, 821 08 Bratislava, pod sp. zn. EX 18969/12, o odvolaní oprávneného proti uzneseniu Okresného súdu Veľký Krtíš č.k. 3Er/518/2012-12 zo dňa 17. októbra 2012 jednohlasne takto

rozhodol:

Uznesenie Okresného súdu Veľký Krtíš č.k. 3Er/518/2012-12 zo dňa 17. októbra 2012 p o t v r d z u j e.

odôvodnenie:

Okresný súd Veľký Krtíš (ďalej aj „exekučný súd“ alebo „prvostupňový súd“) napadnutým uznesením zamietol žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Rozhodol tak po zistení, že exekučný titul - rozhodcovský rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu zriadeného spoločnosťou Slovenská rozhodcovská, a.s., so sídlom Karloveské rameno 8, 841 04 Bratislava, IČO: 35 922 761, zo dňa 12.09.2011, sp. zn. SR 08684/11 (ďalej len „rozhodcovský rozsudok“) bol vydaný v rozpore so zákonom. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že exekučný súd považoval zmluvu o úvere uzavretú XX.XX.XXXX medzi povinným a oprávneným za spotrebiteľskú zmluvu, na ktorú sa budú aplikovať ustanovenia § 52 a nasl. zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OZ“). V nadväznosti na uvedené exekučný súd skúmal rozhodcovskú doložku obsiahnutú vo Všeobecných podmienkach poskytnutia úveru berúc do úvahy kritériá, na ktorých je založený inštitút neprijateľnej zmluvnej podmienky, a teda, či predmetná rozhodcovská doložka nespôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (§ 53 ods. 1 a 2 OZ), a to pod sankciou absolútnej neplatnosti. Prvostupňový súd konštatoval, že praktickým dôsledkom ustanovenia o rozhodcovskej doložke, tak ako je formulovaná v bode 15 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru, je spotrebiteľovi fakticky odopretá možnosť brániť svoje práva pred všeobecným súdom v prípade, ak oprávnený podá žalobu na rozhodcovský súd. Znenie rozhodcovskej doložky neodporuje síce doslovnému zneniu zákonného ustanovenia (§ 53 ods. 4 písm. r/ OZ), avšak svojimi dôsledkami sleduje ten cieľ, aby predmetné ustanovenie dodržané nebolo, teda zákon obchádza. Keďže právomoc rozhodcovského súdu na rozhodnutie v predmetnej veci je založená na absolútne neplatnom právnom úkone, exekučný súd dospel k názoru, že exekučný titul bol vydaný v rozpore so zákonom, preto zamietol žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie podľa § 44 ods. 2 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“).

Proti rozhodnutiu exekučného súdu podal v zákonnej lehote odvolanie oprávnený a navrhol, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie v celom rozsahu zrušil, pretože vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 písm. f/ O.s.p.). Exekučný súd v danej veci podľa názoru odvolateľa prekročil rámec svojej preskúmvacej činnosti, ktorú mu zveril Exekučný poriadok (§ 44 ods. 2) a zákon č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZRK“). Odvolateľ

uviedol, že súd na zistený skutkový stav aplikoval okrem § 44 ods. 2 Exekučného poriadku aj § 45 ZRK. Toto ustanovenie síce upravuje povinnosť exekučných súdov zastaviť exekučné konanie v prípade, ak rozhodcovský rozsudok ukladá povinnosť, ktorá odporuje dobrým mravom, ale odvolateľ má za to, že súd ust. § 45 aplikoval nesprávne. Preskúvaním materiálnej stránky exekučného titulu exekučný súd zisťuje, či sú splnené hmotnoprávne predpoklady exekučného titulu (dovolenosť, možnosť a súlad s dobrými mravmi), splnenie podmienok pre zastavenie exekúcie však musí mať povahu zjavného nedostatku exekučného titulu (nemôže vyplývať z vady konania). To znamená, že súd nemôže zaujímať právne stanoviská a úvahy k výroku samotného exekučného titulu a musí sa obmedziť len na také dôvody, ktoré majú povahu skutkovo zjavných dôvodov. Podľa názoru odvolateľa postupom súdu v danej veci došlo k nahradzovaniu konania o žalobách o zrušenie rozhodcovských rozsudkov, čo je v rozpore s obsahom a účelom zákona o rozhodcovskom konaní. V ďalšom odvolateľ namieta nedostatok odôvodnenia rozhodnutia. Konštatoval, že súd sa v rozhodnutí vôbec nezaoberal splnením podmienok pre vznik spotrebiteľského vzťahu, t.j. existenciou spotrebiteľa a dodávateľa. Súd v tomto zmysle nevykonával dokazovanie, rozhodnutie je tak založené na konštatovaní, ktoré nie je možné preskúmať pre nedostatok dôvodov v odvolacom konaní. Na uvedený prípad nie je možno podľa názoru odvolateľa aplikovať § 54 ods. 2 Občianskeho zákonníka, súd musí mať pri posúdení vzťahu ako spotrebiteľského napevno ustálené, že fyzická osoba, ktorá uzatvára zmluvu na predtlačenom formulári je v skutočnosti spotrebiteľom. V závere odvolateľ uviedol, že postup súdu, ktorý zjednodušené zrušil celé rozhodnutie rozhodcovského súdu je v rozpore so zásadou civilného práva, a to zásadou pacta sunt servanda. Súd mohol a mal posudzovať to, do akej miery a akej časti je exekučný titul podľa jeho názoru súladný so zákonom a v tomto smere aj vykonávať dokazovanie. Odvolateľ má pri tom za to, že nie každý rozpor so zákonom automaticky vedie k neplatnosti celého právneho vzťahu, v civilnom práve sa uplatňuje princíp tzv. delenej neplatnosti podľa ust. § 41 Občianskeho zákonníka. Súd takto nepostupoval a zjednodušené konštatoval rozpor exekučného titulu so zákonom.

Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací po preskúmaní veci v medziach a rozsahu daných odvolaním podľa § 212 ods. 1 O.s.p. bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

Zo spisu odvolací súd zistil, že oprávnený sa v predmetnom exekučnom konaní domáha vykonania exekúcie na vymoženie pohľadávky na základe exekučného titulu, ktorým je rozhodcovský rozsudok. Pohľadávka vznikla zo zmluvy o úvere uzatvorenej medzi oprávneným a povinným XX.XX.XXXX, výška úveru predstavovala sumu XXX,XX eur, ktorú sa povinný spolu s príslušným poplatkom zaviazal vrátiť v XX mesačných splátkach. Podpisom zmluvy povinný (dlžník) potvrdil, že súhlasí so Všeobecnými podmienkami poskytnutia úveru, ktoré sú na zadnej strane zmluvy a zaväzuje sa ich dodržiavať. Bod 15 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru obsahuje rozhodcovskú doložku v tom znení, že všetky spory, ktoré vzniknú z tejto zmluvy, vrátane sporov o jej platnosť, výklad alebo zrušenie, budú riešené: a) pred rozhodcovským súdom, ak žalujúca zmluvná strana podá žalobu na rozhodcovskom súde, b) pred príslušným súdom SR, ak žalujúca zmluvná strana podá žalobu na súde podľa príslušného právneho predpisu. Zmluvné strany sa dohodli, že pokiaľ ktorákoľvek zo zmluvných strán podá žalobu o rozhodnutie akéhokoľvek sporu, ktorý vznikne z tejto zmluvy, vrátane sporov o jej platnosť, výklad alebo zrušenie, na všeobecnom súde, považuje sa táto skutočnosť za rozvážajúcu podmienku tejto rozhodcovskej doložky; ustanovenie tejto vety sa nepoužije v prípade, ak pred podaním žaloby na súde bola podaná žaloba na rozhodcovský súd vo veci, v ktorej je touto rozhodcovskou doložkou v súlade s vnútornými predpismi rozhodcovského súdu založená právomoc rozhodcovského súdu.

Podľa § 44 ods. 1 a 2 Exekučného poriadku exekútor, ktorému bol doručený návrh oprávneného na vykonanie exekúcie, predloží tento návrh spolu s exekučným titulom najneskôr do 15 dní od doručenia alebo odstránenia väd návrhu súdu (§ 45) a požiada ho o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Súd preskúma žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul. Ak súd nezistí rozpor žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie alebo návrhu na vykonanie exekúcie alebo exekučného titulu so zákonom, do 15 dní od doručenia žiadosti písomne poverí exekútora, aby vykonal exekúciu. Ak súd zistí rozpor žiadosti alebo návrhu alebo exekučného titulu so zákonom, žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie uznesením zamietne. Proti tomuto uzneseniu je prípustné odvolanie.

Podľa § 57 ods. 2 Exekučného poriadku exekúciu môže súd zastaviť aj vtedy, ak to vyplýva z ustanovení tohto alebo osobitného zákona.

Podľa názoru odvolacieho súdu je v záujme spravodlivého usporiadania právnych vzťahov potrebné vylúčiť zo života spotrebiteľov nekalé podmienky v spotrebiteľských zmluvách, preto posúdenie rozhodcovskej doložky ako neprijateľnej podmienky obsiahnuté v napadnutom uznesení prvostupňového súdu je vecne správne, spravodlivé a v súlade s právom. Rozhodcovskú doložku koncipovanú v takom znení, ako vyplýva z bodu 15 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru, exekučný súd správne právne posúdil ako neprijateľnú zmluvnú podmienku obsiahnutú v spotrebiteľskej zmluve, pretože spôsobuje hrubý nepomer v právach a povinnostiach medzi dodávateľom a spotrebiteľom v neprospech spotrebiteľa.

Z citovaných ustanovení Exekučného poriadku vyplýva, že súd má skúmať, či sú splnené formálne i materiálne predpoklady pre vedenie exekúcie. Prvostupňový súd je predovšetkým povinný skúmať, či exekučný titul, na základe ktorého má byť vedená exekúcia, je spôsobilým exekučným titulom, pričom súd môže v tomto rozsahu skúmať exekučný titul počas celého exekučného konania (na návrh ale aj bez návrhu) a v prípade zistenia, že nie sú splnené podmienky materiálnej alebo formálnej vykonateľnosti exekučného titulu, musí na zistenie nezákonnosti vedenia exekúcie aj adekvátne procesne zareagovať. Najvyšší súd SR v rozsudku z 27. januára 2007, sp. zn. 3Cdo/164/1996, publikovanom v Zbierke stanovísk a rozhodnutí pod č. R/58/1997 uviedol, že súdna exekúcia môže byť nariadená len na základe titulu, ktorý je vykonateľný po stránke formálnej a materiálnej. Ak bude exekúcia podľa titulu, ktorý tieto požiadavky nespĺňa, aj napriek tomu nesprávne nariadená, musí byť v každom štádiu konania i bez návrhu zastavená. Okresný súd ako súd exekučný teda neprekročil svoju právomoc, keď v rámci posudzovania podmienok materiálnej a formálnej vykonateľnosti exekučného titulu vydaného v spotrebiteľskej veci skúmal, či bola založená právomoc rozhodcovského súdu konať a rozhodnúť vo veci. Obdobný záver vyplýva aj z Uznesenia Najvyššieho súdu SR zo dňa 16. januára 2013, sp.zn. 6 M Cdo 9/2012, v ktorom súd uviedol, že v súvislosti s otázkou, či v exekučnom konaní zákon o rozhodcovskom konaní vylučuje skúmanie (nedostatku) právomoci rozhodcovského súdu rozhodnúť spor, je potrebné rozlišovať, či rozhodcovské konanie sa týka sporu zo spotrebiteľského právneho vzťahu alebo z iného právneho vzťahu. Pokiaľ sa rozhodcovské konanie týka sporu z iného než spotrebiteľského právneho vzťahu, ustanovenia zákona o rozhodcovskom konaní, ktoré umožňujú účastníkovi tohto konania, aby namietal nedostatok právomoci rozhodcovského súdu pre neexistenciu alebo neplatnosť rozhodcovskej zmluvy a aby žalobou podanou na príslušnom súde sa domáhal zrušenia rozhodcovského rozsudku pre neplatnosť rozhodcovskej zmluvy (§ 40 ods. 1 písm. c/ zákona o rozhodcovskom konaní), vylučujú skúmanie právomoci rozhodcovského súdu v exekučnom konaní. Ak je však predmetom rozhodcovského konania spor zo spotrebiteľského právneho vzťahu, tento záver neplatí, pretože princíp „vigilantibus iura skripta sunt“ („práva patria bdelym“) v spotrebiteľských veciach v konkrétnych súvislostiach (teda v závislosti od konkrétnych okolností) ustupuje dôležitejšiemu princípu, ktorých je ochrana práv spotrebiteľa.

Odvolací súd nemá pochybnosť o tom, že zmluva o úvere, ktorú uzatvorili oprávnený a povinný XX.XX.XXXX je zmluvou spotrebiteľskou, a to jednak s ohľadom na postavenie a predmet činnosti oprávneného (podnikateľský subjekt, ktorý má v predmete činnosti poskytovanie úverov) a postavenie povinného (fyzická osoba nepodnikateľ). Odvolateľ opomína, že posúdenie, či konkrétny úverový vzťah je alebo nie je spotrebiteľským vzťahom, závisí predovšetkým od predmetu zmluvného vzťahu a od postavenia účastníkov tohto vzťahu. Ak ide o vzťah spotrebiteľský, je namieste aplikácia § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka a ďalších právnych predpisov upravujúcich ochranu spotrebiteľa. Aj keď rozhodcovské konanie nebolo dojednané ako výlučný prostriedok riešenia sporov zo zmluvy, je zrejmé, že subjektom, ktorý bude mať v konečnom dôsledku právo voľby medzi rozhodcovským alebo civilným súdom bude takmer vždy veriteľ, nakoľko miera jeho práv voči druhej zmluvnej strane mu zabezpečuje takmer úplnú dominanciu v tomto zmluvnom vzťahu. Preto sa odvolací súd stotožnil s názorom prvostupňového súdu, že takto koncipovanou rozhodcovskou doložkou je povinnému fakticky odopretá možnosť brániť svoje práva pred všeobecným súdom, ak oprávnený podá žalobu na rozhodcovský súd. Rozhodcovskú doložku si spotrebiteľ osobitne nevyjednal a nemal na výber vzhľadom na jej splnenie s ostatnými štandardnými podmienkami. Mohol len zmluvu ako celok odmietnuť alebo podrobiť sa všetkým všeobecným obchodným podmienkam, a teda aj rozhodcovskému konaniu.

Rozhodcovskému súdu jeho kompetencia rozhodovať majetkové spory neplynie priamo zo zákona, ale rozhodcovský súd ju získa až na základe dohody medzi účastníkmi sporu v rozhodcovskej zmluve. Ak nedošlo k uzavretiu rozhodcovskej zmluvy, nemohol spor prejednať rozhodcovský súd a v takom prípade nemohol ani vydať rozhodcovský rozsudok. Keby exekučný súd akceptoval rozhodcovský rozsudok, pre vydanie ktorého nebola daná právomoc rozhodcovského súdu, akceptoval by vykonateľnosť rozhodnutia vydaného tým, kto na to nemal právomoc. Išlo by o akceptáciu „rozhodnutia“ nevykonateľného, majúceho účinky paktu (pozri Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 13. októbra 2011, sp. zn. 3 Cdo 146/2011, uverejnené v Zb. stanovísk NS a súdov SR 3/2012).

Keďže v danom prípade nebola založená právomoc rozhodcovského súdu konať a rozhodnúť vo veci, na základe predloženého rozhodcovského rozsudku nemožno viesť exekúciu. Preto odvolací súd napadnuté rozhodnutie prvostupňového súdu podľa § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. ako vecne správne potvrdil.

Pokiaľ odvolateľ v odvolaní namietal, že exekučný súd vo veci nesprávne aplikoval ust. § 45 ZRK, odvolací súd považuje takúto námietku za neopodstatnenú, nakoľko prvostupňový súd predmetné ustanovenie pri rozhodovaní neaplikoval.

Tým, že súd zamietol žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie na základe rozhodcovského rozsudku, ktorý posúdil ako nulitný (ničotný) právny akt, sa súd nijako nedotkol povinnosti povinného plniť zo zmluvného vzťahu s oprávneným. Vydanie poverenia na vykonanie exekúcie súdnemu exekútorovi, resp. zamietnutie žiadosti o vydanie poverenia nie je takým procesným rozhodnutím, ktoré by v zmysle ust. § 159 ods. 3 O.s.p. tvorilo prekážku veci rozsúdenej (res iudicata).

Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.